



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

НОВЫЯ ПРАКТЫКІ ПРЫЦЯГНЕННЯ ЁНУТРАНЫХ ФІНАНСАВЫХ РЭСУРСАЎ АРГАНІЗАЦЫЯМІ ГРАМАДЗЯНСКАЙ СУПОЛЬНАСЦІ У ЕЎРОПЕ¹

17 верасня 2014 г

1. УВОДЗІНЫ

Шматлікія арганізацыі грамадзянскай супольнасці (АГС) у Еўропе ўсё часцей і часцей грунтуюць сваю дзейнасць на новых механізмах і метадах прыцягнення фінансавых рэсурсаў з унутраных крыніц. Унутранымі крыніцамі, даступнымі для АГС, могуць быць наступныя: прамое дзяржаўнае фінансаванне (гранты, дзяржзамова і субсідыі), ўскосныя механізмы дзяржаўнай падтрымкі (працэнтны механізм, латарэі) і прыватныя ўнутраныя крыніцы (ахвяраванні і іншыя формы фінансавання прыватнымі асобамі, карпарацыямі і недзяржаўнымі структурамі).

У гэтым дакладзе мы сканцэнтруемся на магчымасцях паляпшэння фінансавай устойлівасці АГС з дапамогай прыцягнення фінансавых рэсурсаў з прыватных унутраных крыніц і пры дапамозе ўскосных механізмаў дзяржаўнай падтрымкі.

У гэтым дакладзе мы нададзім асаблівую ўвагу новым метадам фандрайзінгу з прыватных структур і ад прыватных асоб, а таксама прывядзем прыкладамі з краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, такімі як краудфандынг, сэрвіс адпраўкі паведамлення або SMS донарам і механізм рэгулярных анлайн ахвяраванняў.

Паняцце “фандрайзінг” мы вызначым наступным чынам: гэта арганізаваны збор сродкаў з недзяржаўнага сектара (ад юрыдычных і прыватных асоб) з мэтай выканання місіі арганізацыі альбо ажыццяўлення якой-небудзь канкрэтнай дзейнасці.

У дакладзе таксама будуць закранутыя механізмы ўскоснай дзяржаўнай падтрымкі², такія як вырчка ад латарэі і азартных гульняў і працэнтны механізм.

Даклад таксама ўключае агляд спосабаў прасоўвання фандрайзінгу з унутраных крыніц і магчымых мадэляў прававога рэгулявання на аснове еўрапейскіх прыкладаў. У заключэнне, на аснове разгледжаных прыкладаў мы робім высновы і прапануем рэкамендацыі.

¹ Гэты даклад падрыхтаваны Еўрапейскім Цэнтрам Некамерцыйнага Права (ЕЦНП) па просьбе Цэнтра Прававой Трансфармацыі і Асамблеі Няўрадавых Дэмакратычных Арганізацый Беларусі. Еўрапейскі Цэнтр Некамерцыйнага Права - вядучы еўрапейскі рэсурсны даследчы цэнтр у сферы заканадаўства па грамадзянскай супольнасці, які месціцца ў Будапешце. Яго мэтай з'яўляюцца садзейнічанне стварэнню спрыяльных прававых і падатковых умоў для грамадзянскай супольнасці ў Еўропе і распаўсюд еўрапейскага досведу ў іншых частках свету.

² Для атрымання падрабязнай інфармацыі аб прамым дзяржаўным фінансаванні глядзіце даклад ЕЦНП “Еўрапейскія практыкі дзяржаўнай падтрымкі няўрадавых арганізацый”. На рускай мове даклад можна знайсці па наступнай спасылцы: <http://www.lawtrend.org/wp-content/uploads/2014/05/Evropеjskie-Praktiki-Gosudarstvennoj-Podderzhki-Npravitelstvennyh-Organizatsij.pdf>



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

2. МЕТАДЫ ПРЫЦЯГНЕННЯ ЁНУТРАНЫХ ФІНАНСАВЫХ РЭСУРСАЎ

Як правіла, фандрайзінг прадугледжвае зварот да прыватных донараў з просьбай зрабіць фінансавы ўнёсак з мэтай прыцягнення рэсурсаў на пэўныя мэты ці агульную місію арганізацыі. Грунтуючыся на спосабах камунікацыі з патэнцыйнымі донарамі, можна вылучыць наступныя метады фандрайзінгу:

- **Традыцыйныя метады фандрайзінгу**, якія звычайна прадугледжваюць прамую камунікацыю з патэнцыйным донарам праз традыцыйныя каналы камунікацыі - прамая адрасная рассылка, вулічны фандрайзінг або фандрайзінг “тварам да твару”, тэлефонныя званкі, рэклама на тэлебачанні або білбордах;
- **Новыя метады фандрайзінгу**, калі ў мэтах фандрайзінгу выкарыстоўваюцца новыя тэхналогіі, такія як Інтэрнэт, мабільныя тэлефоны, сістэмы электронных пляцяжоў, платформы краудфандынга, SMS ахвяраванні, электронныя ахвяраванні;

У гэтым дакладзе мы разгледзім менавіта новыя метады, якія становяцца новымі практыкамі фандрайзінгу, што выкарыстоўваюцца АГС ў Цэнтральнай і Усходняй Еўропе. Асаблівую ўвагу мы нададзім перавагам і праблемным пытанням кожнага метаду, а таксама прывядзем канкрэтныя прыклады выкарыстання, каб праілюстраваць, якім чынам кожны канкрэтны метад фандрайзінгу ўжываецца на практыцы.

У дадатак, мы таксама закранем механізмы ўскоснай дзяржаўнай падтрымкі, іх перавагі і пытанні, якія могуць паўстаць, а таксама практыкі іх ужывання на аснове канкрэтных прыкладаў.

3. НОВЫЯ МЕТАДЫ ФАНДРАЙЗІНГУ

1) Краудфандынг і платформы фандрайзінгу

Краудфандынг³ - гэта метад фінансавання, які найпрост злучае донараў з дапамогай канкрэтнай ініцыятывы, прапанаванай кампаніяй, дзяржаўнай установай, АГС або прыватнай асобай. Ён звычайна ажыццяўляецца пры дапамозе адкрытага закліку ў Інтэрнэце. У той час як заклікі да грамадскасці з просьбамі пра ахвяраванні не з'яўляюцца нечым новым, такая з'ява як выкарыстанне Інтэрнэту з мэтай прамой сувязі з прыхільнікамі паўстала нядаўна. Яго асаблівасці звязаныя са спецыфікай і дасяганальнасцю анлайн камунікацыі, а таксама з усё большым распаўсюджаннем сістэм анлайн пляцяжоў. Такім чынам, ахвяраванні ў межах краудфандынгу вар'іруюцца ад невялікіх да досыць буйных сум. Донары часцяком з'яўляюцца

³ Гэты раздзел і прыклады падрыхтаваны на аснове дакладу ЕЦНП “Камунікацыя як інструмент фандрайзінгу ў грамадзянскай перспектыве: ініцыятывы Цэнтральнай і Усходняй Еўропы” (2014, яшчэ не апублікаваны).



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

ананімнымі, таму бенефіцыяру складана адсачыць паходжанне ахвяраванняў і распрацаваць базу дадзеных сталых донараў.

Краудфандынг можа прымаць мноства формаў, ад простых ахвяраванняў або схем заахвочвання да перадпродажу, сацыяльнага крэдытавання і іншых. АГС звычайна выкарыстоўваюць звычайную схему ахвяраванняў, запытваючы фінансавую дапамогу на ажыццяўленне канкрэтнай кампаніі. Генеральны дырэктарат па пытаннях унутраных рынкаў і паслуг Еўрапейскай камісіі нядаўна правёў грамадскія кансультацыі⁴ па пытаннях краудфандынга ў ЕС. Вынікі гэтых кансультацый ёсць важнымі для разумення абгрунтаванняў і магчымасцяў, якія дае АГС гэты метады фандрайзінгу.

Думкі, якія былі выказаныя, адлюстравалі агульныя перавагі краудфандынгу, такія як:

- Зніжэнне залежнасці ад традыцыйных крыніц фінансавання (адзначылі 75% рэспандэнтаў);
- Доступ да фінансавання для дабрачынных, сацыяльных, культурных, інавацыйных і экалагічных праектаў;
- Прыцягненне грамадзян і фарміраванне супольнасці;
- Унёсак у інавацыі;
- Дэмакратызацыя фінансаў і прадастаўленне донарам магчымасці фінансавання менавіта тых праектаў, якія яны хочуць, а таксама забеспячэнне празрыстасці ў дачыненні да донараў;
- Прасоўванне фінансавай адукацыі;
- Дэцэнтралізацыя фінансаў і зніжэнне ўзроўню бюракратыі за кошт адсутнасці традыцыйных фінансавых пасярэднікаў.

Яшчэ адной перавагай гэтага метаду фандрайзінгу з'яўляецца магчымасць праверыць рэакцыю грамадскасці на сваю ідэю. Ён дэманструе, ці гатова грамадства падтрымаць пэўную ідэю ці праект, забяспечвае вялікую гнуткасць фінансавых рэсурсаў з пункту гледжання артыкулаў выдаткаў і дазваляе прыцягнуць дадатковую падтрымку ў дачыненні да фінальнага прадукту,

⁴ Гл. Зводку выказаных меркаванняў на грамадскіх кансультацыях па пытаннях краудфандынгу, праведзеных Еўрапейскай камісіяй:

http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2013/crowdfunding/docs/summary-of-responses_en.pdf

⁵ Краудсорсінг дазваляе ажыццяўляць анлайн ідэі, аказваць паслугі і ствараць анлайн кантэнт пры дапамозе шырокага кола людзей, напрыклад, ствараць карты рэагавання на надзвычайныя сітуацыі, калі людзі дзеляцца нааўнай у іх інфармацыяй, механізмы інфармавання аб неадпаведнасці сацыяльных паслуг, якія аказваюцца, стандартам альбо аб хабарніцтве дзяржаўных чыноўнікаў.



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

такую, наприклад, як краудсорсінг.⁵ Ён таксама можа дапамагаць арганізацыі-атрымальніку ствараць базу дадзеных донараў, калі яны згаджаюцца даць свае асабістыя звесткі.

У той жа час, органы рэгулявання выказваюць свае асцярогі, звязаныя з патэнцыяльнымі рызыкамі краудфандынга, і кажуць аб неабходнасці ўвядзення мяккага рэгулявання.

Патэнцыйнымі рызыкамі краудфандынга з'яўляюцца наступныя:

- Рызыка махлярства і неналежага выкарыстання грошаў рэцыпіентам;
- Магчымасць запуску рэкламы, якая ўводзіць у зман, прамоўтэрамі і платформамі краудфандынгу;
- Пытанні, звязаныя з плацяжамі, наприклад, ці вяртаюцца донарам іхныя ахвяраванні ў выпадках, калі кампанія апынулася няўдалай.

Краудфандынг ажыццяўляецца праз платформы фандрайзінгу. Платформы фандрайзінгу - гэта вэб-старонкі, створаныя з мэтай забеспячэння сувязі паміж патэнцыйнымі бенефіцыярамі і донарамі і ажыццяўлення грашовых аперацый. Платформамі фандрайзінгу могуць быць міжнародныя анлайн рэсурсы, даступныя для розных бенефіцыяраў, наприклад, Causes.com, Kickstarter.com, Crowdrise.com, DonateNow / Network for good, альбо рэсурсы, спецыяльна распрацаваныя для нацыянальных бенефіцыяраў, такія як Darujme.sk у Славакіі, Darujme.cz у Чэхіі, Dobroczynosc.com у Польшчы. На дадзены момант у ЕС існуе больш за 200 інтэрнэт-платформаў фандрайзінгу. Нацыянальныя платформы фандрайзінгу з'яўляюцца лепшымі злучальнікамі паміж АГС і грамадзянамі, чые інтарэсы яны прадстаўляюць, часцяком яны бясплатна або за невялікі кошт даюць доступ да сістэм анлайн плацяжоў, а таксама імкнуцца забяспечыць пэўны ўзровень надзейнасці ў дачыненні да арганізацый-атрымальнікаў з дапамогай наяўнасці крытэраў адбору і патрабаванняў да справаздачнасці.

Прыклад: Transparency International Літва

У 2013 годзе Transparency International Літва выкарыстала платформу краудфандынга www.aukok.lt у сваёй ініцыятыве па прыцягненню сродкаў пад назвай “*Давайце дапаможам выбаршчыкам адказна падрыхтавацца да парламенцкіх выбараў*”. Пасля ТІ Літва удалося сабраць прыкладна €2,700 (90% ад неабходнай сумы) на далейшае развіццё існуючай інтэрнэт-старонкі, прысвечанай дзейнасці парламента Літвы, ManoSeimas.lt. Дзякуючы гэтаму, напярэдадні парламенцкіх выбараў старонка была абноўлена, дадалася дэталёвая інфармацыя пра сябраў парламента, як яны галасуюць, на ёй таксама можна было прайсці тэст, які менавіта кандыдат найлепшым чынам адлюстроўвае вашы інтарэсы як выбаршчыка. Пасля завяршэння гэтага праекта была падрыхтаваная кароткая справаздача, якая была таксама размешчана на профільнай старонцы праекта на сайце www.aukok.lt. Донары праекта маглі выбіраць,



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

адлюстроўваць іх імёны на сайце (абралі 19 чалавек) або заставацца ананімнымі (абралі 16 чалавек). Пры дапамозе гэтай жа платформы ТІ Літва запусціла сваю ініцыятыву па збору сродкаў у падтрымку кінафестывалю па правах чалавека, аднак удалося сабраць значна меншую суму, якая склала каля €500.

2) іншыя формы прыцягнення рэсурсаў пры дапамозе новых тэхналогій

Акрамя платформаў фандрайзінгу, існуюць іншыя формы збору сродкаў пры дапамозе новых тэхналогій, такія як SMS ахвяраванні або сэрвіс адпраўкі паведамлення донарам (САПД) і рэгулярныя анлайн ахвяраванні. Пры такіх формах ахвяраванняў часцяком заключаецца дамова з мабільным аператарам або банкам аб больш нізкім кошце транзакцый альбо яго адсутнасці.

Перавагі гэтага метада фандрайзінгу ўключаюць:

- Лёгка доступ да патэнцыйных донараў;
- Зручныя для донараў альтэрнатыўныя метады плацяжоў;
- Палегчаны доступ для арганізацый-атрымальнікаў.

Магчымымі негатыўнымі момантамі гэтага віду фандрайзінгу могуць быць:

- Кошт транзакцыі, які ўсталёўваецца мабільнымі аператарамі або банкам, які вылічывецца з сумы ахвяравання;
- Абкладанне такога прыбытку АГС падаткам з боку дзяржавы;
- Выкарыстанне бенефіцыярам атрыманых фінансавых сродкаў не заўсёды публічна. Аднак, з САПД і прамым дэбетаваннем іншая гісторыя, бо ў гэтых выпадках маюцца устаноўленыя патрабаванні, якім арганізацыі абавязаныя адпавядаць.

A. SMS ахвяраванні і сэрвіс адпраўкі паведамлення донарам (САПД). SMS ахвяраванні выкарыстоўваюцца для невялікіх фінансавых унёскаў у падтрымку пэўнага праекта або АГС, якія ажыццяўляюцца з дапамогай адпраўкі тэкставага паведамлення з мабільнага тэлефона на спецыяльны нумар. Сума ахвяраванняў звычайна фіксаваная, яна аўтаматычна здымаецца з балансу донара мабільным аператарам. Добрай практыкай з'яўляецца тое, што ў некаторых краінах такія ахвяраванні не абкладаюцца ПДВ, як, напрыклад, у Чэхіі і Славакіі. У некаторых выпадках збор SMS ахвяраванняў ажыццяўляецца пры дапамозе арганізацыі-пасярэдніка і на карысць некалькіх АГС, такая форма SMS ахвяраванняў вядомая як сэрвіс адпраўкі паведамлення донарам. У выпадку з САПД, арганізацыя-пасярэднік можа ўсталёўваць пэўныя крытэры для арганізацый-атрымальнікаў, такія як ўзрост арганізацыі, атрыманне дазволу на збор сродкаў, калі такое патрабуецца нацыянальным заканадаўствам, справаздачы аб выкарыстанні атрыманых сродкаў, прадастаўленне перыядычных фінансавых справаздач і справаздач па дзейнасці. Такія патрабаванні служаць у якасці гарантый супраць махлярства і



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

гарантуюць донарам, што іх грошы будуць выдаткаваныя ў адпаведнасці з празрыстай працэдурай.

Прыклад: САПД ў Чэхіі

Чэшскі Форум Донараў ў супрацоўніцтве з Асацыяцыяй Мабільных Сетак стварылі платформу для сэрвісу адпраўкі паведамлення донарам пад назвай “Донарская SMS”⁶. Дадзены сэрвіс займаецца SMS ахвяраваннямі ў падтрымку дабрачынных праектаў у Чэшскай Рэспубліцы, з’яўляецца рэкламнай платформай для праектаў АГС, прасоўвае этычныя прынцыпы сярод бенефіцыяраў, а таксама прымяняе санкцыі за неадпаведнасць ім. Усе праекты павінны быць ухваленымі праўленнем САПД, у якое ўваходзяць мабільныя аператары і АГС. Пасля таго, як праект зарэгістраваны, у адпаведнасці з чэшскім законам аб зборы сродкаў, і ўхвалены праўленнем САПД, яму прысвойваюць назву і код, а кароткае апісанне праекта размяшчаецца на сайце <http://www.darcovskasms.cz/>. Каб зрабіць свой унёсак, донар павінен адправіць SMS з кодам арганізацыі на спецыяльны нумар. Сума ў 30 чэшскіх крон (прыкладна €1) аўтаматычна здымаецца з балансу мабільнага тэлефона. Таксама існуе магчымасць падтрымліваць пэўную арганізацыю на працягу года, калі штотысяч з балансу мабільнага тэлефона аўтаматычна здымаецца сума, роўная €1. 28.5 крон з 30 паступаюць непасрэдна бенефіцыяру. Мабільныя аператары прадастаўляюць свае паслугі бясплатна. Вынікі фандрайзінгу можна праглядзець анлайн: <http://www.darcovskasms.cz/seznam-projektu/uzavrene-projekty.html>. На аснове завершаных кампаній можна прасачыць, што агульныя сумы ахвяраванняў вар’іруюцца ад некалькіх соцень еўра (напрыклад, кампанія Centrum pro život Цэнтр Дасуга рэгіянальнага аддзялення Чырвонага Крыжа) да некалькіх сотняў тысяч еўра (напрыклад, кампанія Srdce pro děti Сэрца для Дзяцей арганізацыі Жыццё для Дзяцей).

В. Рэгулярныя анлайн ахвяраванні. Рэгулярныя ахвяраванні з выкарыстаннем банкаўскіх карткаў або іншых сістэм анлайн плацяжоў, такіх як PayPal - адносна новая форма рэгулярных ахвяраванняў на карысць канкрэтнай арганізацыі. Іх патэнцыял яшчэ не цалкам вывучаны ў краінах Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, хоць у некаторых краінах ужо існуюць спробы іх выкарыстання, напрыклад, у Чэхіі і Славакіі. Існуюць 2 галоўныя віды рэгулярных плацяжоў, даступных для донараў: сталае даручэнне і прамое дэбетаванне. Сталае даручэнне - гэта рэгулярны ўнёсак (звычайна штотысячны) у памеры, які ўсталёўваецца самім донарам. Сталае даручэнне мае такую перавагу, як забеспячэнне ўстойлівага даходу, які можна спрагназаваць, для арганізацыі-атрымальніка. Яно таксама ўсталёўвае доўгатэрміновыя адносіны паміж донарам і бенефіцыярам. Прамое дэбетаванне - гэта папярэдне узгодненае распараджэнне донара, згодна з якім ён дазваляе свайму банку выдаваць арганізацыі-бенефіцыяру пэўную суму ахвяраванняў, якую яна запытвае. Гэты від рэгулярных ахвяраванняў ўжываецца ў такіх краінах, як Аўстрыя, Германія, Ірландыя і Вялікабрытанія. У выпадку прымянення прамога

⁶ Інфармацыю пра сэрвіс, бягучыя і завершаныя праекты можна знайсці па спасылцы: <http://www.darcovskasms.cz/>



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

дэбетавання, арганізацыя-атрымальнік абавязаная адпавядаць больш строгім патрабаванням сертыфікацыі, якія ўключаюць прыстойнасць, добры фінансавы стан арганізацыі і функцыянальную грунтоўнасць.

Прыклад: Transparency International Славакія

Transparency International Славакія рэкламуе опцыю штомесячных рэгулярных невялікіх ахвяраванняў у памеры €5, € 10, €15 або любой іншай сумы на меркаванне донара. Пляцжы ажыццяўляюцца праз славацкую платформу фандрайзінгу www.darujme.sk, распрацаваную Цэнтрам дабрачыннасці і размешчаную на дабрачынным анлайн партале Ludia Ludom. Пасля рэгістрацыі на гэтай платформе АГС атрымліваюць магчымасць атрымліваць фінансавыя пляцжы без выплаты якіх-небудзь камісій. Ахвяраванні паступаюць непасрэдна на банкаўскі рахунак арганізацыі-атрымальніка. Яшчэ адным варыянтам рэгулярнай падтрымкі арганізацыі з'яўляецца далучэнне да клубу *Transparency*. Гэта механізм падтрымкі, заснаваны на сяброўстве, які дае сябрам клуба такія прывілеі, як атрыманне апошніх навін аб дзейнасці арганізацыі і запрашэнні на яе мерапрыемствы. Сябрамі клуба могуць быць як прыватныя, так і юрыдычныя асобы. Індывідуальныя сябры клуба павінны рабіць рэгулярныя штомесячныя ахвяраванні ў памеры €5, €20 ці іншай сумы на меркаванне донара альбо разовае ахвяраванне ў памеры €75, €300 або іншай сумы на меркаванне донара. Юрыдычныя асобы павінны штогод плаціць сяброўскія складкі ў памеры €1,000 за звычайнае сяброўства або €5,000 за VIP сяброўства.

4. УСКОСНЫЯ МЕХАНІЗМЫ ДЗЯРЖАЎНАЙ ПАДТРЫМКІ

1) Выручка ад латарэй і азартных гульняў

Адным з альтэрнатыўных спосабаў падтрымкі АГС з'яўляецца атрыманне фінансавання з дапамогай выручкі ад латарэй і іншых азартных гульняў⁷. Гэты механізм выкарыстоўваецца ў многіх краінах - ад Кітая да Харватыі - і можа прымаць розныя формы.

Розніца палягае ў розных мадэлях размеркавання выручкі ад латарэй у падтрымку розных праектаў, у залежнасці ад таго, хто вырашае, як яна будзе размеркавана. Размеркаванне атрыманых фінансавых рэсурсаў можа ажыццяўляцца:

- Дзяржавай або дзяржаўным органам (напрыклад, у Харватыі, Даніі, Фінляндыі, Швецыі). Узровень і сферы падтрымкі вызначаюцца заканадаўствам і/або штогадовым рашэннем урада.

⁷ Гэты раздзел падрыхтаваны на аснове артыкула Кацярыны Хадзы-Міцэвай-Эванс "Выручка ад латарэй як інструмент падтрымкі праектаў і арганізацый грамадзянскай супольнасці: жэрабя ці спланаваная канцэпцыя?". На англійскай мове артыкул даступны па спасылцы: http://www.icnl.org/research/journal/vol12iss4/art_5.htm



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

- Няўрадавымі суб'ектамі або аператарамі латарэй (напр. Нацыянальны фонд Развіцця Грамадзянскай Супольнасці ў Харватыі, Вялікабрытаніі, ПАР, Новай Зеландыі). Сферы і ўзровень падтрымкі могуць вызначацца заканадаўствам або ўрадам, але рашэнні па індывідуальных грантах прымаюцца незалежным органам (хоць у яго могуць уваходзіць і прадстаўнікі ўрада).
- Аператарамі латарэй (напрыклад, у Харватыі, Чэхіі, Румыніі, Сербіі, Славеніі). Яны прымаюць рашэнні па ўзроўню і віду падтрымкі АГС і праектаў галоўным чынам у межах сваіх праграм карпаратыўнай сацыяльнай адказнасці. Аднак у Францыі аператары латарэй, якія атрымліваюць ліцэнзію на дзейнасць, абавязаныя ўдзельнічаць у фінансаванні грамадскіх арганізацый з дапамогай прагрэсіўнага падаткаабкладання ставак.
- Заканадаўствам. Напрыклад, у Македоніі рашэнне, хто будзе атрымальнікам выручкі ад латарэй, прымаецца ня пэўным органам, а прадпісваецца заканадаўствам.

Латарэі ў якасці інструмента фандрайзінгу⁸ выкарыстоўваюцца АГС ў Германіі, Ірландыі, Нідэрландах, Іспаніі, Швецыі, Вялікабрытаніі, Узбекістане і ў апошні час у Славакіі. Яны могуць выкарыстоўвацца ў мэтах фінансавання як самой АГС, так і нейкіх канкрэтных праектаў. Латарэя можа быць як разовай акцыяй на мерапрыемстве па фандрайзінгу, так і пастаяннай аўтаномнай дзейнасцю з мэтай прыцягнення сродкаў на працягу доўгага перыяду часу. Такія пастаянныя латарэі, вядомыя як “дабрачынныя” або “сацыяльныя” латарэі, часцяком існуюць паралельна з дзяржаўнымі латарэямі.

Агульнымі характарыстыкамі добрачынных латарэй з'яўляюцца наступныя:

- Галоўнай мэтай з'яўляецца прыцягненне сродкаў у падтрымку АГС, маламаёмных груп альбо пэўнай дзейнасці;
- Яны ахвяруюць частку свайго даходу бенефіцыярам;
- У іх няма прыбытку;
- Атрыманыя сродкі размяркоўваюцца незалежным органам;
- Яны аказваюць фінансавую падтрымку непасрэдна самім арганізацыям (інстытуцыянальная падтрымка), але некаторыя таксама аказваюць падтрымку праектам і маламаёмным групам наўпрост;
- Яны дзейнічаюць у адпаведнасці з ліцэнзіяй, якую атрымліваюць ад дзяржавы;
- Яны дапаўняюць, але не замяняюць грамадскую ці дзяржаўную падтрымку.

⁸ Іншыя віды фінансавання АГС з дапамогай латарэй і азартных гульняў можна знайсці ў артыкуле “Выручка ад латарэй як інструмент падтрымкі праектаў і арганізацый грамадзянскай супольнасці: жэрабя ці спланаваная канцэпцыя?”



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

Перавагамі фінансавання АГС з дапамогай выручкі ад латарэй з'яўляюцца даступнасць для АГС новых, небюджэтных крыніц фінансавання і магчымасць адраснай падтрымкі канкрэтнага праекта, у выпадку калі дзяржава прызнае неабходнасць дадатковай падтрымкі.

Магчымыя негатыўныя моманты звязаныя з:

- Этычнасцю выкарыстання азартных механізмаў для прыцягнення фінансавых рэсурсаў АГС;
- Адсутнасцю сапраўднай сувязі з аўдыторыяй, напрыклад, тое, што мэтай набыцця такіх латарэй далёка не заўсёды з'яўляецца дабрачыннасць;
- Высокай канкурэнцыяй з іншымі азартнымі гульнямі і іншымі магчымымі бенефіцыярамі ў выпадках, калі латарэя накіраваная не на падтрымку нейкай канкрэтнай арганізацыі альбо арганізацыя атрымлівае пэўны адсотак ад выручкі;
- Магчымасцю палітычна матываванага выбару праектаў або АГС ў выпадках, калі дзяржава прымае рашэнне па атрымальніках выручкі ад такіх латарэй.

Прыклад: паштовая латарэя ў Нідэрландах

Мадэль паштовай латарэі была распрацавана маркетынгавай агенцыяй Novamedia. На дадзены момант яна кіруе Галандскай нацыянальнай паштовай латарэяй, спонсарскай латарэяй ViCSO, латарэяй BankGiro (усе ў Нідэрландах), Шведскай паштовай латарэяй і Народнай паштовай латарэяй Вялікабрытаніі. Novamedia атрымлівае фіксаваны адсотак ад выручкі. Паштовая латарэя - латарэя на аснове падпіскі і паштовага індэкса (нумар білета складаецца з індэкса гульца і трохзнакавай лічбы). Білет прадаецца на аснове падпіскі, аплата ажыццяўляецца прамым дэбетаваннем, г.зн. гулец аплачвае свой удзел у латарэі за цэлы месяц; прызы размяркоўваюцца хутчэй паміж білетамі, чым паміж гульцамі. Паштовыя латарэі аказваюць падтрымку толькі абмежаванай колькасці АГС (напрыклад, 5 арганізацыям у Шатландыі, 8 - у Англіі, 27 - у Швецыі, 75 - у Нідэрландах). Гэтыя латарэі аказваюць штогадовую фінансавую падтрымку АГС і развіваюць свае адносіны са СМІ з мэтай прыцягнення ўвагі да АГС, якія атрымліваюць падтрымку, іх дзейнасці, а таксама прасоўвання пераможцаў. У Нідэрландах на паштовыя латарэі падпісана каля 2,5 мільёнаў чалавек. 50% выручкі ад кожнага падпісчыка атрымліваюць арганізацыі-бенефіцыяры, якіх каля 80. У 2013 годзе ўсе разам яны атрымалі каля 302 мільёнаў еўра⁹.

⁹ Гл. Артыкул "Штогадовая цырымонія ўручэння ўзнагарод Good Money Gala": <http://www.postcodeloterij.nl/goede-doelen/goed-geld-gala-2014.htm>



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

2) Механізм адсоткавага размеркавання

Механізм адсоткавага размеркавання - інавацыйная форма ўскоснай дзяржаўнай падтрымкі АГС. Ён паўстаў у Венгрыі і зараз ўжываецца ў некаторых краінах Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, напрыклад, у Румыніі, Славакіі, Польшчы, Славеніі і Літве. Канцэпцыя адсоткавага механізму была разгледжана ў Балгарыі, Эстоніі і Македоніі, але не была прынята з-за магчымых наступстваў. Зараз працэнтны механізм актыўна развіваецца ў Малдове.

Гэты механізм фінансавання дае падаткаплацельшчыкам магчымасць размяркоўваць 1% свайго гадовага падатку на даходы на карысць абранай АГС або іншых бенефіцыяраў (у Славакіі - да 2% альбо да 3% у выпадку, калі падаткаплацельшчык займаўся валантэрскай дзейнасцю як мінімум 40 гадзін на працягу фіскальнага года). Такі механізм могуць прымяняць толькі прыватныя асобы (у Венгрыі і Польшчы) або і прыватныя, і юрыдычныя асобы (у Славакіі, Малдове).

Адсоткавы механізм дае АГС дадатковы стымул развіваць і актывізаваць прамацыйную камунікацыю і кампаніі фандрайзінгу з мэтай прыцягнення гэтых рэсурсаў. Кампаніі звычайна абмежаваныя ў часе, бо іх патэнцыйныя донары таксама абмежаваныя часовымі рамкамі на падачу падатковых дэкларацый. Некаторыя АГС выдаткоўваюць значныя фінансавыя рэсурсы на рэкламныя кампаніі ў СМІ, у тым ліку пры дапамозе новых тэхналогій.

Механізм адсоткавага размеркавання можа служыць добрым інструментам для атрымання дадатковых крыніц даходу АГС, але ня можа замяніць традыцыйныя фінансавыя стымулы для некамерцыйных арганізацый. У ідэале ён накіраваны на развіццё філянтрапічнага мыслення ў донараў, бо ім неабходна ўважліва вывучыць праекты АГС і самі арганізацыі перш, чым выдзеліць ім адсотак свайго падатку на даходы. Без сумневу, адсоткавы механізм дапамагае ствараць сувязі паміж АГС і грамадскасцю, якая падчас прамацыйных кампаній АГС па прыцягненню адсоткавага размеркавання пазнае аб дзейнасці АГС і становіцца больш дасведчанай аб іх праектах.

З іншага боку, кола патэнцыйных донараў абмежавана, звычайна яно складае да 40% падаткаплацельшчыкаў, якія здольныя зрабіць свой унёсак у дзейнасць АГС. У адзін выдатны момант дасягаецца пэўны ўзровень прыцягнутых донараў, эканамічны складнік дадзенай мадэлі стабілізуецца, з прычыны чаго фінансавы ўнёсак у дадзены сектар практычна перастае расці. Колькасць донараў таксама практычна не змяняецца, і гэта пачынае ўспрымацца арганізацыямі як нешта, што так і мае быць. Больш за тое, у падаткаплацельшчыкаў ёсць схільнасць "любіць" пэўную дабрачынную дзейнасць, такую як барацьба з дзіцячым ракам, дапамога жывёлам і заснаванне новых шпіталёў, якая і так карыстаецца падтрымкай дзяржавы і прыцягвае іншыя віды ахвяраванняў. Да таго ж, галоўнай праблемай усіх АГС з'яўляецца тое, што ў іх няма надзейнага спосабу атрымання інфармацыі аб такіх донарах ў сувязі з заканадаўствам аб абароне дадзеных, таму ў іх няма магчымасці аналізаваць паспяховасць сваёй прамацыйнай камунікацыі і аднаўляць сувязі з згубленымі донарамі.



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

Адсоткавы механізм рэдка ўспрымаецца АГС як ключавая крыніца даходу, бо ён нестабільны і ненадзейны. Напрыклад, пасля таго, як у Венгрыі ўвялі адзіны падатак на даходы, многія АГС страцілі значную частку свайго адсоткавага даходу ў параўнанні з папярэднімі перыядамі, бо падатковы цяжар іх донараў такім чынам быў палегчаны. Больш за тое, пасля таго, як у Літве і Славакіі быў уведзены адсоткавы механізм, урады вырашылі адмяніць падатковыя ільготы на ахвяраванні на карысць АГС, што, відавочна, таксама паўплывала на агульную фінансавую ўстойлівасць сектара.

Дзякуючы гэтай новай крыніцы фінансавання, канкурэнцыя паміж АГС і іншымі бенефіцыярамі ўзрастае. Напрыклад, у Славакіі, Літве і Польшчы рэлігійныя арганізацыі таксама могуць атрымліваць фінансаванне пры дапамозе адсоткавага механізму, але ў той жа час яны абавязаныя адпавядаць тым жа патрабаванням, што і АГС. У Польшчы маламаёмныя таксама могуць быць прамымі атрымальнікамі дапамогі ў межах адсоткавага механізму.

Прыклад: Венгерскі Саюз Грамадзянскіх Свабодаў TASZ

Венгерскі Саюз Грамадзянскіх Свабодаў TASZ - гэта некамерцыйная праваабарончая назіральная НДА, заснаваная ў Венгрыі ў 1994 годзе. Мэтай TASZ з'яўляецца прасоўванне фундаментальных правоў і прынцыпаў, закладзеных у Канстытуцыі Венгерскай Рэспублікі і міжнародных канвенцыях. Увогуле, яе галоўнай мэтай з'яўляецца будаўніцтва і ўзмацненне грамадзянскай супольнасці і прававой дзяржавы ў Венгрыі і агулам у Цэнтральнай і Усходняй Еўропе. Першапачаткова арганізацыя фінансавалася прыватнымі донарамі, у сувязі са сваёй місіяй кантролю за дзяржаўнымі ўладамі TASZ ніколі не звяртаецца за якім-небудзь прамым дзяржаўным фінансаваннем. Аднак арганізацыя штогод атрымлівае фінансаванне, выкарыстоўваючы адсоткавы механізм. TASZ вядомая сваімі мультыплікацыйнымі рэкламнымі відэаролікамі па прыцягненню 1% падаходнага падатку, якія яна распаўсюджвае ў інтэрнэце. У кароткіх відэароліках¹⁰ ў гумарыстычнай манеры апісваецца місія арганізацыі і чаму яна мае патрэбу ў адсотке ад падаходнага падатку падаткаплацельшчыкаў, напрыклад, таму што неабмежаваныя фінансавыя сродкі, атрыманыя ў рамках 1% механізму, выкарыстоўваюцца на пакрыццё выдаткаў на судовыя працэсы і іншых, бо такія выдаткі звычайна ня пакрываюцца прыватнымі донарамі. TASZ таксама нацэльвае сваю рэкламную камунікацыю на аўдыторыю падаткаплацельшчыкаў з высокім дабрачынным патэнцыялам, напрыклад, на работнікаў з высокім прыбыткам. У выніку ў 2012 годзе TASZ сабрала каля €26,800 у рамках адсоткавага механізму. Але ў сувязі са зменамі ў стаўках падаходнага падатку, згодна з якімі для людзей з высокім прыбыткам была ўведзена больш нізкая стаўка падаходнага падатку, у 2013 і 2014 гадах сума сабраных у рамках адсоткавага механізму сродкаў скарацілася і склала каля €19,000.

¹⁰ Сайт TASZ 1%: <http://tasz.hu/1-szazalek>



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

5. АСПЕКТЫ РЕГУЛИРОВАНИЯ ФАНДРАЙЗИНГУ

Заканадаўчае рэгуляванне і самарэгуляванне фандрайзінгу закранае розныя аспекты дзейнасці па прыцягненню сродкаў. У той час як самарэгуляванне ўсталёўвае ўласныя стандарты фандрайзінгу, якіх АГС прытрымліваюцца на добраахвотнай аснове, заканадаўчае рэгуляванне можа стымуляваць дабрачыннасць і прыватныя ахвяраванні пры дапамозе права, а таксама ствараць новыя механізмы падтрымкі сектара АГС і спрыяльнае прававое асяроддзе для развіцця філантропіі. Як заканадаўчае, так і самарэгуляванне можа ўсталёўваць гарантыі празрыстасці, справаздачнасці па ўсім працэсе фандрайзінгу і эфектыўнага выкарыстання атрыманых сродкаў.

Як адзначана ў рэкамендацыях Сусветнага індэкса дабрачыннасці 2013¹¹, ўрады па ўсім свеце павінны:

- Забяспечваць справядлівае, паслядоўнае і адкрытае рэгуляванне некамерцыйных арганізацый;
- Забяспечваць прастату працэсу дабрачыннасці для людзей, а таксама па магчымасці прапаноўваць стымулы для такой актыўнасці;
- Прасоўваць грамадзянскую супольнасць у якасці незалежнага голаса ў грамадскім жыцці і паважаць права некамерцыйных арганізацый на правядзенне кампаній;
- Забяспечваць празрыстасць некамерцыйных арганізацый і інфармаваць грамадскасць аб іх дзейнасці;
- Стымуляваць дабрачыннасць як следства развіцця нацыянальных эканомік, карыстацца перавагамі таго, што праслойка сярэдняга класа па ўсім свеце расце.

Наступныя віды рэгулявання выкарыстоўваюцца ў дачыненні да дзейнасці па прыцягненню сродкаў у дадзеным сектары¹²:

1. Самарэгуляванне: Самарэгуляванне прадугледжвае прыхільнасць публічна абвешчаным стандартам добрых практык, празрыстасці і справаздачнасці ў працэсе фандрайзінгу. Яно можа прымаць розныя формы, такія як далучэнне да нацыянальных і міжнародных асацыяцый фандрайзінгу, прыняццё кодэксаў этыкі, удзел у схемах сертыфікацыі. Напрыклад, існуе Еўрапейская Асацыяцыя Фандрайзінгу (ЕАФ), рэгіянальная асацыяцыя платформаў

¹¹ Сусветны індэкс дабрачыннасці 2013: https://www.cafonline.org/PDF/WorldGivingIndex2013_1374AWEB.pdf

¹² Гэтыя катэгорыі прапанаваныя ў дакладзе МЦНП/ЕЦНП "Параўнальнае даследванне рамак рэгулявання фандрайзінгу" (2014, яшчэ не апублікаваны)



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

фандрайзінгу і організацій Еўропы. У яе ўваходзіць 22 сябра, якія прадстаўляюць 18 еўрапейскіх краін. ЕАФ выкарыстоўвае схему сертыфікацыі якасці ў адносінах да нацыянальных арганізацый фандрайзінгу, якія займаюцца трэнінгамі па фандрайзінгу. Яна таксама прытрымліваецца Дэкларацыі этычных прынцыпаў у фандрайзінгу.

2. Рамкавыя законы і рэгуляванне АГС: Некаторыя краіны, такія як Вялікабрытанія, Ірландыя або Венгрыя, рэгулююць дзейнасць па прыцягненню сродкаў пры дапамозе рамкавых законаў пра АГС. Гэтыя законы рэгулююць усе аспекты дзейнасці дабрачынных АГС (у тым ліку іх прывілеі і абавязальніцтва), а ня толькі пытанні, якія тычацца дзейнасці па прыцягненню сродкаў. Такім чынам, яны ўключаюць пытанні рэгістрацыі, ўнутранага кіравання, а таксама патрабаванні па маніторынгу, празрыстасці і справяднасці ў цэлым, а ня толькі адносна дзейнасці па прыцягненню сродкаў.

3. Законы па фандрайзінгу і збору фінансавых сродкаў: Іншыя краіны, такія як Славакія і Фінляндыя, рэгулююць дзейнасць па збору сродкаў / фандрайзінгу пры дапамозе асобных законаў, па-за залежнасцю ад таго, якая арганізацыйная форма займаецца дзейнасцю па прыцягненню сродкаў. Іх законы дазваляюць амаль ўсім відам юрыдычных асоб, часам нават прыватным карпарацыям, арганізоўваць збор фінансавых сродкаў. Гэтыя законы хутчэй канцэнтруюцца на фармальных патрабаваннях ў дачыненні да фандрайзінгу і стымуляванні розных формаў дзейнасці па прыцягненню сродкаў. Больш за тое, такія законы часта ўключаюць палажэнні аб дазвалах / апавяшчэннях ў працэсе фандрайзінгу, маніторынгу працэсу збору сродкаў і выкарыстанні сабраных сродкаў. Прыкладамі такіх законаў з'яўляюцца фінскі Акт аб зборы сродкаў (2006) або чэшскі Закон аб зборы сродкаў (2001).

4. Дадатковыя прававыя акты і рэгуляванне: урады ці іншыя дзяржаўныя органы могуць прымаць дадатковае рэгуляванне з мэтай дапаўнення або ўдакладнення агульных законаў, якія рэгулююць фандрайзінг. Гэта могуць быць, напрыклад, дэкрэты ўрада ці міністэрстваў, мясцовыя акты рэгулявання, якія прымяняюцца толькі ў дачыненні да пэўных сфер.

5. Іншыя сумежныя законы і рэгуляванне: Акрамя канкрэтных законаў па фандрайзінгу і зборы сродкаў, існуе таксама іншае рэгуляванне, важнае для разумення ўсіх прававых аспектаў фандрайзінгу. Гэтыя законы рэгулююць далейшыя аспекты, не ўключаныя ў законы па фандрайзінгу і збору сродкаў, і ўдакладняюць, якім менавіта чынам неабходна выконваць свае абавязальніцтвы ў гэтай сферы.

Законы пра справяднасць і бухгалтэрыю: найбольш распаўсюджанымі дадатковымі законамі з'яўляюцца законы, якія рэгулююць фінансавыя працэдуры і фармальнасці, якія тычацца прэзентацыі вынікаў і гадавых справаздач.

Падатковыя законы: важныя законы, якія ўскосна ўплываюць на фандрайзінг, бо могуць гарантаваць падатковыя ільготы для АГС і донараў. Амаль усе краіны ўлічваюць фінансавы ўдзел у дабрачыннасці ў падатковым заканадаўстве, гарантуючы падатковыя крэдыты і зніжкі як для карпаратыўных, так і для індывідуальных донараў.



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

Законы, якія рэгулююць стварэнне брэнда, маркетынг і канкурэнцыю: Пры некаторых абставінах гэтыя законы таксама могуць аказаць уплыў на працэс фандрайзінгу.

Законы аб абароне дадзеных: Шматлікія АГС захоўваюць інфармацыю аб сваіх донарах ў базах дадзеных, таму варта прымаць пад увагу і законы аб абароне дадзеных. У Францыі базы дадзеных донараў павінны адпавядаць Закону аб інфарматыцы і свабодах, які сярод іншага абвясчае, што людзі, уключаныя ў базы дадзеных, павінны мець магчымасць карэктаваць альбо выдаляць сваю асабістую інфармацыю.

Банкаўскія законы: Законы, якія рэгулююць банкаўскія працэдуры і транзакцыі.

Некаторыя метады фандрайзінгу могуць задзейнічаць і іншыя дадатковыя акты заканадаўства:

Ліцэнзійныя законы: фандрайзінг з дапамогай правядзення мерапрыемстваў таксама можа падвяргацца розным нормам рэгулявання, уключаючы мясцовае ліцэнзійнае заканадаўства і іншае рэгуляванне, напрыклад, ліцэнзаванне алкаголю (калі патрабуецца), нормы бяспекі харчовых прадуктаў і абарона правоў спажываўцаў. Напрыклад, у Францыі пры фандрайзінгу пры дапамозе продажу тавараў, на таварах павінна быць спецыяльная маркіроўка, якая выдаецца Міністэрствам аховы здароўя на тэрмін у 3 гады.

Законы аб рэгуляванні інтэрнэту і абароне правоў спажываўцаў: Анлайн фандрайзінг і вясчанне, а таксама тэлефонны фандрайзінг павінен адпавядаць законам аб рэгуляванні інтэрнэту і законам аб абароне правоў спажываўцаў (у выпадках дыстанцыйнага гандлю).

Законы аб азартных гульнях: Латарэі, бінга і іншая гульнявая дзейнасць можа быць суб'ектам спецыяльных законаў і рэгулявання азартных гульняў.

Законы аб абароне дзяцей: фандрайзінг з прыцягненнем дзяцей з'яўляецца суб'ектам заканадаўства аб абароне дзяцей.

Законы супраць адмывання грошаў і фінансавання тэрарызму.

6. ПРАСОЎВАННЕ ПРЫЦЯГНЕННЯ РЭСУРСАЎ З УНУТРАНЫХ КРЫНІЦ

Роля дзяржавы ў прасоўванні і падтрымцы фандрайзінгу і прыватнай дабрачыннасці мае ключавое значэнне для мабілізацыі ўнутраных рэсурсаў арганізацыямі грамадзянскай супольнасці. Найбольш цяжкай задачай прыцягнення рэсурсаў з прыватных крыніц з'яўляецца ня толькі прыцягненне донараў, але і тое, якімі павінны быць стымулы для донараў у дадатак да "сімпатыі да пытання", як зрабіць так, каб працэс ахвяраванняў быў простым і недарагім, што павінна рабіць дзяржава, каб палепшыць асяроддзе для дабрачыннасці ў краіне. Гэта асабліва важна для краін з адсутнай або слабой традыцыяй дабрачыннасці, што тычыцца амаль усіх краін Цэнтральнай і Усходняй Еўропы.



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

Падтрымка дзяржавы ў дачыненні да развіцця дабрачыннага асяроддзя можа быць выяўлена праз:

i. Увядзенне падатковых стымуляў для донараў. Ускосная дзяржаўная падтрымка дабрачыннасці з дапамогай прадастаўлення падатковых ільгот донорам з'яўляецца важным інструментам АГС па прыцягненню прыватных ахвяраванняў і стымулюе донараў рабіць свой унёсак у дабрачыннасць. Падатковыя зніжкі і крэдыты з'яўляюцца асноўнымі формамі падатковых ільгот, даступных для донараў. Падатковыя зніжкі дазваляюць донорам вылічаць суму, ахвяраваную на дабрачыннасць, з сваёй падатковай базы; яны ўжываюцца ў Малдове, Балгарыі, Польшчы і Венгрыі. Яны могуць прымяняцца ў дачыненні да альбо юрыдычных асоб, альбо фізічных асоб, альбо ў адносінах да абедзвюх катэгорый. Падатковыя крэдыты або скарачэнне сумы падаткаў, што выплачваюцца дзяржаве, прымяняюцца ў Македоніі і Францыі.

ii. Забеспячэнне спрыяльнага рэжыму падаткаабкладання ў адносінах да атрыманых сродкаў. У дадатак, атрыманыя сродкі могуць вызваляцца ад падаходнага падатку і ПДВ. Такая мера ня толькі стымулюе АГС займацца дзейнасцю па фандрайзінгу, але і “палягчае іх жыццё” ў пытаннях уліку ахвяраванняў, якія яны атрымліваюць;

iii. Забеспячэнне прамога грамадскага фінансавання ў мэтах стымулявання прыцягнення сродкаў з прыватных крыніц. Гэтая форма падтрымкі менш распаўсюджаная, але можа служыць дадатковым стымулам для АГС займацца прыцягненнем сродкаў з унутраных крыніц. Напрыклад, штогод Венгерскі Нацыянальны Грамадзянскі Фонд, які з'яўляецца незалежным зарэгістраваным органам развіцця і фінансавай устойлівасці сектара АГС, атрымлівае з дзяржаўнага бюджэту суму, прыцягнутую ў рамках адсоткавага размеркавання. Атрыманыя сродкі затым размяркоўваюцца НГФ на функцыянальныя гранты АГС, якія могуць звяртацца да яго па падтрымку.

Ініцыятывы па стымуляванні развіцця прыватнай дабрачыннасці звычайна запускаюцца самімі АГС і могуць прымаць некалькі накірункаў:

- Лабіяванне распрацоўкі палітыкі і прыняцця заканадаўчых зменаў нацыянальным урадам, якія б стваралі палепшаныя ўмовы для дабрачыннасці (напрыклад, Чэшская Асацыяцыя Лёгкай Дабрачыннасці);
- Стварэнне інавацыйных механізмаў, якія б стымулявалі прыватную падтрымку з боку фізічных і юрыдычных асоб, такія як аб'яднанне сродкаў і рэсурсаў з дапамогай стварэння фандрайзінгавых платформаў-пасярэднікаў (напрыклад, САПД, створаная Чэшскім Форумам Донараў ў супрацоўніцтве з Асацыяцыяй Мабільных Сетак);



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

- Паляпшэнне здольнасці АГС мабілізаваць дабрачынныя рэсурсы ад кампаній, фондаў, прыватных асоб і іншых крыніц даходу праз забеспячэнне фандрайзінгавай экспертызы і правядзенне трэнінгаў (напрыклад, Славацка-Чэшская Канферэнцыя па фандрайзінгу, якая праводзіцца Славацкім Цэнтрам Фандрайзінгу).

7. ВЫСНОВЫ ПА ПЫТАННЯХ ПРЫЦЯГНЕННЯ ЎНУТРАНЫХ РЭСURСАЎ У КРАІНАХ ЦЭНТРАЛЬНАЙ І УСХОДНЯЙ ЕЎРОПЫ

Агулам, АГС ў краінах Цэнтральнай і Усходняй Еўропы практычна не рэалізуюць свой патэнцыял па прыцягненню дадатковых рэсурсаў з унутраных крыніц. Толькі нешматлікія АГС займаюцца дзейнасцю па фандрайзінгу на пастаяннай аснове, а дзякуючы таму, што агулам праслойка сярэдняга класа расце, то фандрайзінг можа стаць дадатковай крыніцай даходу ў дадзеным сектары. Некаторыя АГС ўсё ж ужо выкарыстоўваюць гэты патэнцыял і здольныя пабудаваць сетку ўласных донараў, рэгулярна інфармуючы іх аб сваёй дзейнасці і імкнучыся далучаць іх да фінансавання, як, напрыклад, TASZ у Венгрыі.

Дзейнасць па фандрайзінгу ня можа замяніць прамое фінансаванне з боку грамадскіх фондаў або донарскіх арганізацый. Даход, які атрымліваецца ад фандрайзінгу, дапаўняе фінансавае партфоліо арганізацыі, але ня можа замяніць традыцыйныя формы фінансавання. Прыцягненне сродкаў з унутраных крыніц усё часцей практыкуецца АГС ў краінах Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, але да яго ўсё яшчэ ставяцца з пэўнай доляй скептыцызму і асцярогі.

Існуе шырокі спектр даступных інавацыйных метадаў фандрайзінгу. З досведу еўрапейскіх краін вынікае, што варыянты інстытуцыйных механізмаў у падтрымку дзейнасці па фандрайзінгу могуць уключаць як традыцыйныя, так і новыя метады, такія як фандрайзінг пры дапамозе SMS / САПД, краудфандынг. Да таго ж, існуюць механізмы ускоснай дзяржаўнай падтрымкі, такія як выручка ад латарэй і адсоткавы механізм.

Для АГС і донараў існуюць недарогія і лёгкадаступныя каналы камунікацыі і спосабы ахвяраванняў. З распаўсюджаннем выкарыстання інтэрнэту і мабільных тэхналогій пашырыліся магчымасці прасоўвання праектаў арганізацый пры дапамозе кампаній у сацыяльных сетках, выкарыстання платформаў фандрайзінгу, працы з мэтавымі групамі з дапамогай прымянення схем сяброўства.

Спрыяльнае прававое асяроддзе па рэгуляванню дабрачыннасці і прымяненне законаў на практыцы маюць важнае значэнне для прасоўвання і стымулявання дабрачыннасці. Законы, якія рэгулююць дзейнасць па фандрайзінгу, падатковае заканадаўства, якое прадугледжвае стымулы для донараў і якое здымае падатковы цяжар з АГС, і іншыя сумежныя законы, якія ствараюць спрыяльныя прававыя рамкі для дабрачыннасці, маюць вельмі важнае значэнне для стымулявання дабрачынных ахвяраванняў.



Address: 1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 17, Hungary

Phone: +36 1 318 6923

Web: www.ecnl.org

Fax: +36 1 266 1479

Twitter: @enablingNGOLaw

АГС варта рыхтаваць справаздачнасць аб сваёй дзейнасці па фандрайзінгу і выкарыстанні атрыманых сродкаў з мэтай дэманстрацыі найлепшых практык і фінансавай мэтазгоднасці сваёй дзейнасці. Патрабаванні па празрыстасці і справаздачнасці ў дачыненні да АГС могуць рэгулявацца як заканадаўча, так і пры дапамозе самарэгулявання. АГС усё ж такі варта прытрымлівацца правілаў самарэгулявання па забеспячэнню высокага ўзроўню празрыстасці, хоць яны і не абавязковыя да выканання, з мэтай дэманстрацыі найлепшых практык і павелічэння ўзроўню даверу да арганізацый з боку донараў.

ЛІТАРАТУРА І КРЫНІЦЫ ДА АЗНАЯМЛЕННЯ

Літаратура:

Андрэсэн К., Макі А., Роўнар М., Гамэр Сімпсан для НКА: Праўда пра тое, што на самой справе людзі думваюць і што значыць прасоўваць свой праект:

http://learn.networkforgood.org/Resources_911Archive_homersimpsonfornonprofits_resources_ebook.html

Андрэсэн К., Макі А., Роўнар М., Гамэр Сімпсан для НКА: Чаму вас можа навучыць навук пра фандрайзінг, маркетынг і сацыяльных змены:

http://learn.networkforgood.org/Resources_911Archive_LisaSimpson_resources_ebook.html

Бэкі К., Феной А., (2012) Сувязь з Светам, Камунікацыя дзеля Пераменаў: CMI і арганізацыі ў новай сеткавай грамадскай сферы: <http://www.ibt.org.uk/documents/reports/connecting-to-the-world.pdf>

CAF, Сусветны індэкс дабрачыннасці 2013: Глобальны агляд тэндэнцый дабрачыннасці

https://www.cafonline.org/PDF/WorldGivingIndex2013_1374AWEB.pdf

Міхалік Й. (рэд.) (2012) Сэрца і грошы па-за межамі: фандрайзінг ад прыватных асоб дзеля развіцця і палягчэння:

http://www.cpf.sk/files/files/HEARTS_AND_MONEY_BEYOND_BORDERS_PDCS_2012_PDF_version_complete.pdf

Іншыя крыніцы:

Бесплатныя анлайн рэсурсы фандрайзінгу для АГС: www.fundraising123.org

Шырокая падборка матэрыялаў па фандрайзінгу з усяго свету: www.sofii.org

Матэрыялы чацвёртай Славацка-Чэскай Канферэнцыі па фандрайзінгу (2013):

<http://www.fundraising.sk/en/conferences/4-sk-cz-conference>

Сетка для пошуку рашэнняў і рэсурсаў для фандрайзінгу:

http://www1.networkforgood.org/fundraising-insights/nonprofits_list